

& nos victos fatebimur, ipsorumque praxi subscribemus.

V. Quamvis igitur ex variis praxibus vere universalibus possit omnium Fidelium exiti possit vere Ecclesie doctrina, non ita quidem ex praxibus (verus dicere ex non praxibus, sed ex multorum mentis, ac negligentis privati, & ut ita dicitur, negativi cui potest. Cum ut scite animadvertit P. Arriga d. 5. de Penit. Sect. 5. n. 42.) aliud longe diversum sit agere de Ecclesia usu Privativo, hoc non debet olim, aliud vero de positivo hoc sciat. Et ita merito Th. Spec. tr. de Perdit. c. 2. ar. 3. s. 1. ait etiam P. Antoinius, „ Ex praxi Fidelium & si satis vulgari preterit, si consistat in omissione non potest certum peti argumentum, quia non pauci Fideles scpe ignorant quae agenda sunt, & praesertim ea, quae sunt in controversia, & multi suam agendi rationem non insistent secundum leges, quae ipsis proponuntur. Et ideo verum non est, quod quilibet usus, vel consuetudo plurimum Fidelium negativis, ac privativis, ut ut orbat Constitutus ac regulis, quae eas tales reddant, eo ipso sint definitiones veritatis suorum obsectorum, quamvis, si ipsa ceterorum non opponantur (ut haec revera opponitur) alicui veritati ab ipsa Ecclesia nobis propositae, vel aliis Principis rationis, sint maxime venerabiles ac summa reverentia suscipienda. Neque de eiusmodi negativis consuetudinibus, ut plurimum a TT. intelligitur illud Augustini epist. 118. Si quid horum tota frequentat Ecclesia; nam hoc quia ita sciendum sit, disputare insolentissime insanie est. sed solum de aliquibus ex positivis, uti tr. de Sac. Penit. d. 46. c. 4. n. 245. ait P. Cardenas. „ Illud dictum S. Augustini in duplici casu potest intelligi. Primum quando disputatur, an sit licitum quod tota frequentat Ecclesia. Et hoc modo si disputetur, an sit licitum Fidelibus se acquirere de peccatis dubit? Quod licitum sit disputare, aut in dubium vertere insolentissime insanie est. Secundo, cum inquiratur, an frequentatio, seu consuetudo totius Ecclesie (v. g. Jejunii quadragesimalis) recepta tanquam obligatoria, revera obligatoria sit? Augustinum enim loqui etiam in hoc casu patet esse scilicet esse insolentissime insanie vertere in dubium, an sit obligatio faciendi aliquid, ad quod in universalis Ecclesia omnes Fideles testantur esse jus positivum, seu preceptum re ipsa impositum (sive traditionem, vel consuetudinem). Quia quod solo jure Naturali instituitur (ad quod haec nostra obligatio reducitur) id solum certitudinis, vel probabilitatis adhibendum est communi persuasioni Fidelium, quantum probat ipsa ratio, qua instituitur. „

VI. Non ergo quocumque multorum Fidelium praxi, maxime si ea sit negativa, est quaedam definitio veritatis obiecti eiusmodi praxi, ut non pauci de numero sapientum parum fuisse parum, cum illius veritas, vel falsitas absolute latere vel ipsam Ecclesiam, de-

ne ab ea perventum fuerit ad eiusmodi definitionem. Ideoque nobiles TT. nimis non curant eiusmodi omissioni, seu negationi consequendi, quamvis universales, uti P. Suarez de Penit. d. 26. sect. 6. n. 7. dum ad objectionem, „ est autem universalis Ecclesia usus, ut Sacrodores secure utantur hujusmodi Jurisdictione probabili in administratione hujus Sacramenti. „ ec. n. 8. respondet. „ Est quidem hic dicendi modus probabilis, non tamen est certus, & hoc ipso non omnino tollit dubium, nec dat rei certitudinem. „ Et Mag. Canus de loc. th. l. 5. c. 5. dum ait. „ Alii vero mores sunt post Apostolos induci, in quibus quamvis Ecclesia erraret, non propterea Fides periclitaretur. Sine periculo haereseos teneri potest Ecclesiam in aliqua lege (durius hoc Canus dicitur nobis videtur), & more nosse errare est. Selmus in rebus, quae ad doctrinam pertinent, sapientum sentiam esse praesertendum, & sapientiores paucissimi sunt, cum stultiorum infinitus sit numerus. Quadringenti Prophetae Acab mentis fuerit: ex ore vero Michae solius quidem, & contemptibilis veritas egressa est. „ Immo idem Augustinus l. 3. de Bap. c. 4. Quod ad Basianum ec. admittit, quod etiam in questione roborata contraria praxi Ecclesie positiva, & universalis in aliquo casu posse unum, vel paucos Theologi verius sentire quam innumerabiles alii, dum ait. „ Non quia fieri non potuit, ut in obscurissima questione verius pluribus unus, paucior sentirent; sed quia non facile pro uno, vel pro paucis adversus innumerabiles ejusdem Religionis, & unitatis viros, & magno ingenio, & uberi doctrina praeditos, nisi praeratiis pro viribus, atque perspectis rebus ferenda sententia est. „ Hinc est quod nullus A. quem videam, eiusmodi sephismate vel ad impugnamdam nostram, vel ad propugnamdam oppositam nobis opinionem usus est. Unde patet quam perperam nobis opponant Adversarii praedictum multorum Fidelium usum, id est, non usum, ac meram negligentiam, atque incertam (tanquam firmissimum suum fundamentum in re summi momenti) contrarium usum, ac diligentiam aliorum, & maxime antiquorum Fidelium sibi ab Ecclesia tanquam juris divini praescripto.

CAPUT IV.

Opponunt Adversarii aliqua parum dissimilia.

I. Sic arguunt: „ Christiane Institutionis Doctores, Pastores scilicet, & Concionatores clarissime doctores Fideles quidquid aliquo modo ad eorumdem Justificationem praerogantur. Quis enim prudens credet Logosum, v. g. docere discipulos veram ac certam rationem secure confirmandi veros syllogismos, & contra christianae institutionis doctorem tutam ac perspicuam rationem, modumque secure eliciendi veros Actus Justificativos Fideles non docere? At qui eiusmodi christianae institutionis Doctores

maiores Pastores, id est, Episcopi, quos Spiritus S. possit regere Ecclesiam Dei, mire variant in exponenda ratione, ac modo eliciendi Actus Fidei, Spei, Charitatis, & Contritionis (ut novum est evolventium particulares Catecheses, & horum Actuum Formulas.) Nam praetermissis illis, qui vel nullas omnino, vel certe has tantum: Credo, Spero, & Deum Amo; de peccatis meis doleo, suis praescribunt, sunt qui suis Diocesanis sequentes Formulas praescribunt: Credo quidquid Deus S. Ecclesia respicit; Spero quidquid Deus nobis promissa; Amo Deum; de peccatis meis ex corde doleo. In quibus nulla Mytheria Explicite credenda, vel Speranda, neque ulla Formalia istorum Actuum motiva traduntur. Et sunt alii, qui haec, vel illa Mytheria pro libito exprimunt, quorum aliqui respectiva Formalia eorumdem Actuum motiva in suis amplioribus Formulis inserunt, alii vero eadem omittunt. Tandem minores Pastores, & Concionatores plerumque non nisi hanc eliciendi eos Actus rationem modumque populo docent: Credite, Sperate; Deum super omnia amate, de peccatis vestris ex corde dolete. Vel vestram, inquam, Fidem, Spem, & peccatorum dolorem excitate, peccata vestra sincere confessio exponite, nulla de qualitate Mytheriarum credendorum, vel Sperandorum, nulla de motiva Formalibus credendi, Sperandi ec. mentione facta. Ergo siquidem vel eiusmodi Actus ad Justificationem non praerogant; vel falsi esse eos utcumque conceperit. Ergo nostrum assertum est inconcussum Ecclesiae docentis dogma. „

II. Resp. interim dando majorem; concedimus, & neg. 1. consequentiam, utpote erronea, ac directe opposita Tridentino continentem, atque repugnantem recto sensui Fidelium, qui dum veros Fidei, Spei, Charitatis, & Contritionis Actus ad Justificationem requirunt, non utcumque, sed ut oportet conceptos requirunt. Aliter non solum Catholicos omnes, sed etiam Schismaticos, & Haereticos omnes justificarentur, cum omnes Fidei, Spei, Charitatis, & Contritionis Actus utcumque exerceant. Neque ex toto varietatis, & contradictionibus in 2. p. minoris adductis aliud probatur, nisi: quod haec res falsi oblecta sit. 3. Quod manifesta Contradictione requiruntur & insinuat non requirantur Fides, & Spero Explicite aliquorum Mytheriarum, & adentio ad Formalia motiva horum Actuum, cum aliqui Episcopi in suis Formulis haec inserant, & alii eadem omittant. Haec inter se, si possumus, componant Adversarii nostri. Certe haec eadem Pastorum variatio, ac dissenso non summam claritatem, ac certitudinem hinc rei adferre videtur. Nec illa docendi ratio Concionatorum: Credite, Sperate; vestram Fidem; Spem; & peccatorum dolorem excitate; verum Contritionis Actum elicite non plus claritatis, & certitudinis adfert, aut Fideles plus instruit, quam discipulos instrueret illa, qua cum Archetibus, vel dialecticis ipsis fabricandis, vel Syllogismos contrahendi imperitis nulla clarior

norma eis data, vel exemplari ostensa, dicerent: „ Construite vobis subrepta Palatia, ac domos. Construite perfectos Syllogismos iuxta regulas Dialecticas. „ Ad 2. conseq. resp. Adversarios nimis perperam abuti speciosa enuntiatione Ecclesiae docentis, ad illudendum sibi metipsis, & ad detinendum imperitis in periculofissimo errore obtentu hujus sui novi dogmatis. Perinde ac si Episcopi omnes insinuat cum Papa constanter semper & ubique ex perpetua divina Traditione positive docerent, quod in nostro casu non sint eliciendi Actus Formales Explicite Fidei Supernaturalis, ut oportet. Vel quod ad Justificationem sufficienter sint quicumque Fidei Actus ut ut suis Formalibus Motivis, vel rebus Explicite necessariis credendis penitus orbati. Et perinde ac si de venire possit dogma docentis Ecclesiae doctrina illa, cujus contradictoria ipsam Ecclesiam ab initio expressit docuit (& per plurima secula in praxim universaliter reduxit,) & quam in praesentiarum omnibus per Generale Concilium Tridentinum, per Catechismum Romanum, & per suos nobiliores Theologos inculcat.

III. Quomobrem ad maj. respondere me non capere summam illam claritatem, quae Christianae Institutionis Doctores edoceant Fidelium ea omnia, quae ad illorum Justificationem requiruntur. Bonamus enim Fidelem de recuperanda divina gratia per quoddam lethale perditam sollicitum adire Pastorem suum doctissimum Theologum, ut ab eo discat certam ac perspicuam rationem, modumque prorsus efficacem recuperandi secure perditam gratiam. Is eundem vix aliud eidem Fideli responderet quam: Elicite verum Contritionis Actum, & cum firmo emendationis proposito peccatum tuum Confessio sincere exponite. At si iste Fideli post haec omnia a se praestita ab ipso Pastore quaerat: „ Sum nec ne ego coram Deo justificatus a peccato meo? Elicite ne verum Contritionis Actum? Ipse Pastor eidem respondere deberet: Justificatus ne sis, an non, ergo ignoro: de hoc nihil certi scio. In primis quia nescio, an tuus ille Contritionis Actus, quamvis ex corde profectus, habuerit an non pro suo principio, fundamento, & radice aliquem Supernaturalem Fidei Actum, ut oportet factum (hocque ideo nescio, quia quamvis tu aliquoties conatus fueris cum Actum Fidei elicere, dubito 2. An illud revera talem unquam elicueris. 3. Quia dato quod illum elicueris, ignoro quo die, mense, vel anno ipsum elicueris. 4. Quia ulterius ignoro quamdiu is Actus revera duret propria Virtualis. Secundo quia nescio fuerit nec in se Supernaturalis, cum eiusmodi Actus Supernaturalis a Naturalibus distinguere non possumus. „

IV. „ Tertio, quia, dato quod is tuus Contritionis Actus fuerit Supernaturalis, ignoro fuerit ille nec ne Actus Amoris Dei appetitionis (ex quo consistit debet omnis perfecta Contritio), vel tantum fuerit simpliciter complacentiae, cum ut cir. P. Ulloa docet: Quia

Quid est entitator in ve ipsa, atque ex parte rerum hec appetitatio? Sudent Theologi in explicatione huiusmodi ec. " Er ut docet cit. P. Suarez: Nullus Fidelis credens potest evidenter scire suam Fidem (quoad modum credendi) esse veram, ergo nec evidenter scire esse divinum aut infanum; ergo neque quod fit, sicut oportet ec. quia quo ad hoc videtur esse eadem ratio de Actu Fidei, & Amoris, sed de Actu Amoris Dei non potest per experientiam evidenter cognosci, an sit Supernaturalis, vel ex gratia, vel sicut oportet, vel ex pura benevolentia Dei propter se ipsum, & ideo non potest sciri certitudine Theologica quod (Actus Fidei) fit talis, qualis ex parte Intellectus ad Iustificacionem est necessarius. " Ac tandem quia nescio, an tunc ille Actus Contritionis fuerit necne, ut oportet, sive eius data tendentia, & perfectio, que eundem talem constituerint. Cum verissimum sit illud ejusdem Saneitii " Dispositio illa (ad Iustificacionem) non est Actus Amoris, vel doloris absolute sumptus, sed cum hoc addito, sicut oportet sicut Concilia loquuntur; in quo illud, sicut oportet positum fit, vix a Sapientibus cognoscitur. "

V. Si Fidelis ille ulterius pergeret quaerendo ab illo Pastore certam ac perspicuam rationem ac modum elicendi secure Actus Fidei, Spei, Charitatis, & Contritionis, vel Attritionis in se Supernaturales, ac etiam ut oportet, in quibus ille Theologus et iterum responderi debet: " Ergo id quoque propter ignora. Et si tu vis sapere, & considerare animus tunc, diligenter fac, quod in te est, frequenter ex corde orando ad elicendum hoc Actus iustificativos, ut eos tandem aliquando revera elicias, ut oportet; Deumque ex corde etiam atque etiam exora, ut te ad eisdem tales elicendos adjuvet. Nam Dominus ait: *Petite, & accipietis, pulsate, & aperietur vobis.* Et Angelicus D. inquit: " Nulli Deus gratiam denegat, qui quod in se est, facit, ut se ad gratiam preparat. " Quod si demum presatus Fidelis ab eo exquirat, in quo revera consistat illud, facere quod in se est, ut quis se ad gratiam preparat? Quoties in conari debeat ad vere concipiendum presidios Fidei, Spei, Charitatis, & Contritionis Actus Supernaturales, & etiam ut oportet? Quot, & quales esse debeant process illi necessaria, & sufficientes ad infallibiliter impetrandum gratiam concipiendi eos Actus tali modo? Praedictus sapientissimus Theologus eidem tandem respondere debet: *Illo quoque ego nescio, ac propterea ignoro.* Cum, ut bene ait P. Suarez: Nemo negare possit, quin orare, sicut oportet, sit res magni momenti ec. Difficile fit ad explicandum *quantum & qualis* debeat esse haec perseverantia (in Oracione) circa ejusdem rei petitionem: videtur ex dictis fieri nunquam desistendum ab inchoata petitione, quia neque est certum tempus designatum nec certus Orationum numerus, cui impetratio infallibiliter promissa sit. Quibus positus Sa-

cientissimus quisque jam videt, quam perspicuam sit ratio illa docendi Fideles viam Iustificacionis, que tot, tantisque momentosisque ignorantibus, ac debilibus obvolvit mentes vel ipsorum doctrissimorum Theologorum. Et quacum major Fidelium adulatorum pars ut plurimum Sacramentis nuntiata nihil tale putans ad inferos descendit, & in novissimo die cum ceteris reprobis dictura est illud absolutum, *Ergo erravimus a via veritatis, & Sol intelligenti nobis ortus non est.* "

C A P U T V.

Opponunt ulterius aliqua v. similia.

I. Argunt iterum: Si, ut dicitis, revera necessarius esset praevid ad elicendum Actus Contritionis elicendi Actum Fidei, Ecclesia hoc nos docuisset non solum quoad veritatem practica Traditione, modo praedicto, sed ne in causa fuisset, ut plures Fideles damnarentur, hoc ipsum statim ab initio clare, & expressè definire, contrariumque sub poena Excommunicationis Fidelibus interdixere debuisset. Atqui Ecclesia hoc ita non definit, immo Catecheses hanc necessitatem negantes edidit permissi, atque probavit. Ergo necessarium non est ejusmodi Actum Fidei praevid ad elicendum Contritionis elicendi. " Resp. neg. mai. quia sine maxima impietate supponi non potest S. Dei Ecclesiam suo muneri desuisse, aut eam esse, vel fuisse unquam causam, cur aliquis damnaretur, utpote que a Spiritu S. directa est non solum, ne in rebus Fidei, vel Morum errare possit, sed etiam ne ejusmodi definitiones praetermitteret eo tempore, & modo, quibus iuxta divinae providentiae, & imperferibilium divinorum judiciorum mirabiles dispositiones oportuit eos Fidelibus proponere. Quamvis forte sapientissimos homines vel indoctos, vel prave interpretantes, que ista recte docuerat, vel eadem parum curantes propria malitia, negligentia, vel obstinatione perierint. "

II. Et quia aliter r. argumentari possunt omnes errorum, & haereticos defensores non solum ante, sed etiam post earundem damnationem dicentes, Si haec nostra Doctrina damna bilis esset, Ecclesia statim ab initio eam damnasset, & contrarium ut ante tenendum definitum, Fidelisque certos ejusmodi definitionis, uti debuit, fecisset. Sed illa ab initio hoc non praestitit. Ergo haec doctrina damna bilis non est; ergo ejus praesens condemnatio non est legitima; ergo non tenet. S. D. Petrus praeviter deliquisset non desistendo statim omnia definitiva tum circa dogmata, que tot secula post ab Ecclesia definita sunt, uti v. g. *Filius Consubstantialis cum Patre; & Spiritus S. procepio etiam a Filio;* tum circa mores uti v. g. necessitas per se elicendi Actus Formales Fidei, Spei, & Charitatis ex vi praecipuum divinum ad eas virtutes perveniendum, quam Ecclesia elapso seculo desinuit, quia tamen adhuc de-

desinverit pluries ne et semel tantum in anno haec divina praeccepta Fideles obligent? 2. Quod ejusmodi Actus, ut nobis salutare sint, debeant esse in se, ut oportet, sicut ipsa Ecclesia plura post secula desinuit, quia tamen adhuc definitur, in quo consistat haec ipsum illorum est, ut oportet, ceteroquin ad salutem adolutorum adeo necessarium, ut eo deficiente ipsi eam per hos Actus nequaquam obtinere possint. "

III. Tandem, ut sexcenta alla omittamus, ad adulatorum Iustificacionem non esse sufficientes illos Fidei Actus, quibus Implicitè tantum creduntur Mytheria, seu objecta, à quibus Iustificacio dependet, quod tandem ipsa paucis ab hinc lustris per Constitutionem, *Est minime nobis, Benedicti XIV.* desinuit, quia tamen hucusque desinverit quanta, & quamnam sint revera illa ipsa objecta Explicite credenda, quantumvis ea ceteroquin certo ac facile a DD. designari non possint, ut bene innuit P. Lacroius l. 2. n. 20. dum ad questum; *An, & quorum objectum Fides Explicite requiratur ad Iustificacionem?* respondet: *Non potest ita facile defini.* " Tandem Catechismus eduntur, approbationes censuram, vel etiam approbationes illas, quibuscumque aliqui Pontifices commendaverunt Catechismum Romanum, & Doctrinam Ven. Card. Bellarmini plurimi quidem sciendae, non sunt definitiones Ecclesiae de eo, quod in ipsis omnia, & singula a Christiano credenda, vel exquenda sunt, clare omnino ac perspicue traduntur, vel explicentur (cum hoc nec de ipsis sacris paginis affirmari, ut vellent Haeretici, possit; aliter recurrendum non esset ad divinas, & Apostolicas Traditiones, Ecclesiae definitiones). "

IV. Quod amplius patet etiam ex eo, quod in ipsis duabus Catechesibus desiderentur Formales Actuum Fidei, Spei, Charitatis, Contritionis, & Attritionis (quas necessariae esse ad eos elicendos non negant vel ipsi adversarii ab Auctoribus eorumdem Catecheson compositis Cum illis, que leguntur in aliquibus editionibus doctrinae Bellarmini, ab ipso Ven. exaratae non sint. Et, si verum est, quod in hisce, aliisque Catechesibus omnia ad adulti Iustificacionem necessaria satis superque explicata inveniuntur, edisserant nobis, noque ex ipsis suis Catechesibus doceant eruditi Adversarii clare tamen, ac distincte 1. *Quantum*, & quamnam Mytheria, seu objecta Fidei necessitate Medii ad adulti Iustificacionem Explicite credenda sunt? 2. *Quoties* in anno, vel in vita haec eadem objecta necessitate Medii, vel praeccepti credenda sunt? 3. *Quantum* exorta Actus Formales Explicite, quibus haec creduntur, debent proprie virtutales, atque adeo habiles ad Supernaturaliter influendum in Actibus Iustificacionis Spei, Charitatis, Contritionis, vel Attritionis. 4. In quo revera consistat illud eorum requiritum, & qualitas, ut oportet, sine quo de Fide est, haec Formales, vel Virtuales Actus ad ipsam Iustificacionem ineptos esse

5. Unde in ipsis derivetur intrinseca eorumdem Supernaturalitas. Et in quo possimus distinguere ipsos Actus Supernaturales ab Actibus Naturalibus Assumptis Fidei, Spei, Charitatis, & Contritionis, ne perniciosisimo equivocatione hos pro illis sumamus. 6. In quo revera consistat illud tritum, *facere quod in se est*, omnino a Fidelibus, qui gehennam effugere velint, ponendum maxime post admiffam lathale? *Sunt quales, quantum constare a Fidelibus apponi debeat ad eisdem certo concipiendos, ut oportet?* Tandem iterum negamus Ecclesiam adprobasse, vel edidisse Catecheses praedictam necessitatem Actus Fidei negantes, cum nulla, quam legerimus, eam neget, sed ad plurimum ab ea praedicandam, quod est longe diversum. "

V. Instat 1. Adversarii dicentes, " Quid enim? Negat se Deus suam sufficientem gratiam Fidelibus, ut possint iustificari? Credibile est tantum esse posse in re omnium momentosissima praedictorum vim? Minime gentium. Ergo dicendum est praedicta hic non interveniunt. " Resp. retorquendo argumentum sic: Quid enim? Negat se Deus suam sufficientem gratiam Infidelibus, ut possint iustificari, ac salvari? Negavit ne eam Hebraei tunc Fidelibus, ut Messiam cognoscerent, recipere, & salvari possent? Credibile ne est tantam esse potestatem in re omnium momentosissima praedictorum vim? Quid enim, quae, momentosius? Quid unquam Hebraei expectabiles quam venturos Messias, in quo summam votorum repositam habebant? Quis proinde crederet? Eisdem statim ac sibi a Magis, & a Pastoribus nuntiatus esse carvatim ed illum adorandum, dum omnes mirantur, & cum Herode turbantur, & nullus cum Magis, & Pastoribus ad eum adorandum inoverat? 2. Eisdem omnem saltem postea eundem innumeris signis, & Scripturis sum adventum clare comprobant non esse recepturos? Deus bone! Qua stupiditas! Quis incuria! Quanam ignorantia! "

VI. At nihil mirum. Irreperat in Synagoga ex quadam plurimorum privatorum perveria Scripturarum interpretatione illa praedicta opinio, quod scilicet Messias cumulatorus esset Hebraeos omni temporali felicitate, quam tamen adesse minime videbant. Praeterea hos Legisdoctores sufficientes reputabant ad omnem veritatem in negotio saluti sibi manifestandam, animadvertentibus insuper nullum ex illis sapientibus in Christum credidisse: *Nemoquid*, dicebant ad invidiam 2. *Joan. ex Principibus aliqui credidit in eum, aut ex Pharisaeis?* Unde tandem erronee insulerunt sibi non Christo verum praedicanti, sed suis DD. ipsi licet nullo solido fundamento contradicentibus, adherendum esse, & quidquid in contrarium doceat, prosequi Filium fabri litterarum studio cum illis minime comparandum tanquam stultificum, & parum credibile nihil sibi curandum esse. Et in quomodo in re omnium momentosissima agere, & vel ipsius

que *Adtentio ad illud*. Ergo s. Superflue ac perperam per vos exigitur in eliciendis Actibus Fidei Adtentio ad divinam Auctoritatem, & prescribuntur Formulae hae continentes. "Resp. in primis hoc argumentum nimis probare, adeoque nihil probare. Et si quid probaret, ita contra argumentum probaret, ut si non ferre crederet, Adversarius Cyrenaeus esse deberet. Probaret quippe quod nunquam obligemur ad eiusmodi Actus Fidei (immo neque ad Actus Spei, Charitatis & Contritionis, cum de eis eadem sit ratio) nec per se, neque per accidens eliciendis non solum pluries in anno, sed neque saltem semel in vita. Nam qui illas vel femel in vita elicere velit, eorundem Motiva Formalia nosse, attendere; & Formulam quandam, seu rationem, & modum eliciendi eisdem fidei debere, quae tamen neque Scripturae, neque Carechismi secundum Adversarios in eis feculis tradiderunt. Secundo resp. quod si non faciunt expressam mentionem de Motivo Fidei, non tamen illud excludunt, sed ipsum, & Adtentioem ad idem omnino supponunt, cum Fidem omnibus suis Constitutivis, & essentialibus requisitis praeditam inculcant, sicut qui dicit *Hominem*, non dicit solum corpus; vel *animal*, sed praecipue dicit animam rationalem, seu rationalem, ita qui dicit *Fidem* divinam non dicit solum assensum, ac adhesionem, sed praecipue dicit assensum ac credentiam propter summam Dei revelantis Auctoritatem.

II. Aliter quia Scripturae expresse in textu, *Factus est homo in animam viventem*, non definitur hominem, *Animal Rationale*; ipsam *Rationale* non erit habendum in habitate pro Formali specificativo Constitutivo hominis; proinde quae forsitan Sapientissimus arguens putabit esse de Fide *se non esse Rationale*, sed tantum *Animal*. Tandem si *superflue ac perperam* in eliciendis Fidei Actibus exigimus Adtentioem ad divinam Auctoritatem, & inculcamus Formulae idem Motivum continentes; superflue ac perperam Theologus cum D. Thoma, & Suario docent eiusmodi Actus pondere a suo Motivo Adtentioemque ad illud est essentialis Constitutum eorundem. *Superflue ac perperam* sapientiores ex Adversariis hae haec Actus elicitur inculcant. *Superflue ac perperam* Reverendissimi Episcopi nunc dierum, ut plurimum in suis Synodis infringe Formulae Actuum Fidei, Spei, Charitatis, & Contritionis Motiva Formalia eorundem Actuum continentes. *Superflue* tandem ac perperam Sapientissimus Papa Benedictus XIV. in Constit. *Etsi minime nobis* 41. r. 2. Sui Bull. statuit, quod si in aliquibus paricularibus Catechismis (certe ac principalibus ob ejusmodi Motivorum defectum, ut pro dolor! frequentere evenit) reperiantur *Actus Fidei, Spei, & Charitatis non recte, scienterque compositi, hi castigati emendato praeo donentur*. Haec si potest, componat in suo systemate Adversarius, & *erit mihi magnus Apollo*.

III. Jam quod summa Dei revelantis Auctoritas sit Formale Motivum Fidei divinae, & quo-

Adtentio ad eam sit essentialis ejusdem Fidei Constitutivum, evidens est cuiusque sponte cogitare nolit; nam, ut optime ait, P. Lacroix l. 2. c. 11. n. 31. "Credere Fide divina non est tantum cogitare de objectis a Deo revelatis v. g. de Deo existente, de Deo remuneratore ec. Sed credere est habere assensum circa illa objecta; & quidem ex Motivo, quia Deum (insinuate sapienter, & verax) dicit. "Quod ultra alias urgentissimas rationes ex natura rei perhas contra suppositionem arguentis evincitur ex Scripturis in primis ex c. v. Evangelii Joah. 7. *Timentium meum verum est*. "Secundo ex c. 2. ep. 1. ejusdem Jo. "Qui accipit eius testimonium, scitavit, quia Deus verax est. Ex quo testu, & ex manifestis Philosophicis, ac Theologicis rationibus in Th. Spec. tr. de Fide Sect. 2. ad ar. 6. concludit recte P. Anoinius, quod " *Objectum Formale Fidei est id, quod cognitum, vel quantum cognitum movet ad assentientium, vel ad dissentientium, ac proinde non movet nisi cognitum, & debet esse saltem prius natura cognitum, quam cognoscitur id, ad cuius assensum movet.* "

IV. Neque aliud frequentius occurrit in Theol. Angelici D. quem omnes in hoc fecerunt, quam haec inconclusa doctrina, uti v. g. in 1. 2. q. 18. ar. 2. "Primum quod ad plenitudinem effectui pertinere videtur, est id, quod dat speciem: sicut autem res Naturalis habet suam speciem ex sua Forma, ita Actio habet speciem ex objecto. " In 2. 2. q. 2. ar. 2. "Sicut in scientia Geometricae materialiter solta sunt conclusiones, Formalis vero ratio sciendi sunt Media demonstrationis, per quae Conclusiones cognoscuntur. Sic igitur in Fide, si consideremus Formalem rationem objecti, nihil est aliud, quam veritas prima ec. Unde ipsi veritati divinae Fides inimitur tanquam Medio. " Et p. 3. q. 88. ar. 4. quod dicit. "Remoto Formali cuiuscumque rei tollitur species, sicut Rationali remoto tollitur species humana. " Unde merito exclamat P. Cardenas ad Prop. 22. c. 2. n. 24. quaerens, "Quomodo potest esse Actus Fidei divinae, si id non creditur, quia Deus dixit? Est enim de essentia Actus Fidei divinae credere quia Deus dixit, "adversus ad Prop. 23. quod, omnes Sancti Patres semper nomine Fidei intellexerunt illam, quae habet pro objecto Formale Auctoritatem Infallibilem Dei revelantis. "

V. Etque sic *TT. Consensus* in ratione omnino evidenti fundatur. Quapropter ait Eximius D. Suarez de Triplici Virr. Th. p. 1. dub. 75. Sect. 4. n. 2. "Non secundum omniam Atributa Deus est fundamentum Fidei nostrae, non enim creditus illi, quae *Omnipotens* est, nec etiam quae *Immensus* est, hoc enim per se non refert ad credulitatem, quia non attendit veritatem in objecto credibili, & sic in aliis Atributis, ob hanc ergo causam merito inquirent Theologi, quodnam Atributum ex parte Dei sit propria ratio, ob quam illi adhibenda est Fides, & hoc est quaerere sub qua ratione fit *objectum Formale Fidei*. " Etque consuetudo

singulari opinione Aureoli Deum scilicet sub ratione *Deitatis est objectum Formale Fidei*, concludit dicens: "vera tamen resolutio est has duas veritates, seu perfectiones Dei (sub ratione primae veritatis in cognoscendo, & deinde) constituitre nostro modo intelligendi in Deo summam quandam Auctoritatem in testificando, ratione cuius dignus est certissima & indubitata fide, atque ita hanc Dei Auctoritatem esse objectum Formale Fidei ec. Ad 1. Sententiam (unius filii Aureoli) de *Deitate*, respondetur *non Deitatem* sub hoc tantum conceptu non sicut explere *rationem Formalem objecti Formalis Fidei*; adde, & multo minus Spei, Charitatis, & Contritionis) ec. " Et ratio est, quia quotiescumque Intellectus noster praescindit ab hoc, vel illi divino Atributo (uti de facto ab illo semper praescindit, femel ac illud Formaliter non considerat, vel ad illud positum non adtenit, ipsi quoque revera non proponit caetera nostrae voluntati sic, ut ab illo tanquam Formali Motivo suorum Actuum moveri possit ad fugiendum, vel amplectendum.

hoc, vel illud) ejusmodi Atributum, ut ex se patet, nullo pacto potest esse Formale Motivum alicujus sui Actus.

VI. Quod non solum verum est in ordine ad productionem Actus Fidei, sed etiam ad ejus conservationem, ut docet cit. Angelicus 1. p. q. 108. ar. 6. dum hoc adfirmat de Actibus scientificis dicens, "Manifestum est, quod cognitioe conclusionis dependet ex omnibus Modis cognitionibus non solum quantum ad novam acquisitionem scientiae, sed etiam quantum ad scientiae ipsius conservationem. Cujus signum est, quod siquis oblivisceretur aliquid praecedentium Mediorum, opinionem quidem, vel Fidem humanam de Conclusionem potest habere, sed non scientiam (& a fortiori neque Fidem) ordinis causarum ignorat. " Et c. 2. q. 5. ar. 5. iterum ait. "Sicut si aliquis tenet mente aliquam Conclusionem non cognoscens Medium illius demonstrationis, manifestum est, quod non habet ejus scientiam, sed solum opinionem. "

DISSERTATIO V.

Notantur aliqua circa Formulas Actuum Fidei, Spei, Charitatis & Contritionis, & Atributionis, per quas homo disponi possit ad Justificationem.

CAPUT I.

Non eo ipso quod aliquis Actus Fidei divinae est Supernaturalis, vel quoad aliqua Mytheria est Explicitus, est sufficiens ad Justificationem adulti.

Credo omne quod credit Ecclesia, vel credo Deum esse, ec. Explicite crederent has tres veritates, & Implicite crederent alias, quae immediatius concurrunt ad elicentiam Supernaturalium Spei, Charitatis, & Contritionis Actuum non eos habilitant ad concipiendum Supernaturales Actus harum virtutum.

1. Probatur assumptum. Actus Fidei Supernaturales, per quos singuli Fideles dicentes v. g. *Credo omne, quod credit Ecclesia, vel credo Deum esse, & esse Creatorem, & immensum, & quicquid credit Ecclesia, quia tu Deus Infallibilis haec omnia eidem revelasti: Explicite* crederent has tres veritates, & *Implicite* crederent alias, quae immediatius concurrunt ad elicentiam Supernaturalium Spei, Charitatis, & Contritionis Actuum, non eos habilitant ad concipiendum Supernaturales Actus harum virtutum. Ergo non eo ipso quod Actus Fidei divinae est Supernaturalis, vel quod aliqua Mytheria est Explicitus, est sufficiens ad Justificationem adulti. Probatur ant. Per hos, & similes Fidei Actus summa Dei Amabilitas in se; *Fidelitas* in suis promissis; *Infallibilitas* in suis dictis; atque operum *Remuneratio* non proponitur ipsorum Fidei membribus, & voluntatibus ita ut illi aliqua peculiaris cognitione, ratione, adhesionem, ac adhesionem erga ejusmodi divina Atributa, vel ad eorum effectum afficerentur. Ergo Actus Fidei Supernaturales, per quos singuli Fideles dicentes v. g.

II. Prob. hoc ant. Per hos, & similes Actus Fidei non magis, ut ex se patet, *reminiscentur Fideles praedictorum Arbitrorum divinum*, vel adtentant ad ea, eorundemque effectus, quam *reminiscentur*, vel adtentant v. g. ad desperationem Caini, vel ad objurgationem ab Assna Balaam domino suo factam. Atqui per ejusmodi Actus, ut ipsa experientia aperissime testatur, praestatur *desperatio, & objurgatio*, quamvis aequae *Implicite* credit ac Mytheria ad Justificationem adulti immunitatis & concurrentia, non ita proponuntur membribus, & voluntatibus ipsorum Fidei, ut ipsi aliqua voluntatibus cognitione, ratione, adhesionem, aut adhesionem erga haec objurgationem, & desperationem adficiantur. Ergo per hos, & similes Actus Fidei summa Dei Amabilitas, *Fidelitas*, ac *Remuneratio* (& idem dicitur de aliis) non proponuntur membribus, & voluntatibus ita, ut ipsi aliqua peculiaris cognitione, ratione, adhesionem, vel adhesionem erga ejusmodi divina Atributa, eorumque effectus adficiantur. Nam aliter Hebraei, & Mahumetani, qui credunt Deum afficerentur. Ergo Actus Fidei Supernaturales, per quos singuli Fideles dicentes v. g.

ntatem Personarum; & Sabelliani injulle ejicerentur ab Ecclesia tanquam Hæretici negantes Trinitatem, cum eteroquin Deum, qui in se Trinus in Personis est, constituantur.

II. Quod totum efficacissime probatur. Ex allegata condit. *Ergo mirum nobis, ubi Benedictus XIV. declarat quod, non satis ad caelestem Beatitudinem ascendendam consuevit, & involute credere a Deo revelata, & ab Ecclesia Cat. propiata Mytheria.* 2. Ex damata Prop. a Gregorio XI. qua legitur in Directorio Inquis. p. 2. q. 10. scil. „ Laicus non tenetur ad aliquem Fidei Articulum expresse credendum, sed sufficit ipsa conclusio in genere, quod credat omnia illud, quod credit S. Mater Ecclesia Dei. “ Et ex Prop. 22. Dam. ab Innoc. XI. „ Non nisi Fidei unius Dei necessaria videtur necessitate Medii, non autem Explicite Remuneratoris. “ Et tandem ex Consensu TT. ad illud Apostoli ad Hebr. 2. apud Ferrarium V. Fides, n. 21. dicentem „ Fides Explicite de Experientia veri Dei, & quod is sit sultus Remunerator docentes premia Justis, & improbis suspensia omnibus adultis usum rationis habentibus, & necessaria ad saltem necessitate Medii est communis, & definitur ex verbis Apostoli ad Hebr. 11. *Sine Fide impossibile est placere Deo, credere enim oportet accedentem ad Deum, quia est, & inquiruntibus se Remunerator sit.* 1. ec. An autem Mytherium Sanctissima Trinitatis, & Incarnationis D. N. J. Christi sit Explicite credendum necessitate Medii varie sunt sententia.

III. Ergo (inquit quidam.) secundum te non sufficit Fideli credere existentiam Dei Fide Explicite, & alia Mytheria, & veritates ad Justificationem immediatius concurrentia Fide Implicite associata quidem illis certissimis notitiis, ac scientiis horum Mytheriorum nobis relictis ab Actibus Fidei de eisdem olim a nobis elicitis, vel a Metaphysica Connectione, quam credentes Deum esse, eo ipso per Naturalem consuectionem scimus eum utpote ens perfectissimum esse Amabilissimum, Justissimum Fidelissimum, Veracissimum, Misericordiosissimum, Providentissimum, Remuneratorum bonorum, & malorum ec. “ Resp. Concedendo totum, quidquid in contrarium semitheologi musitare velint. Cum 2. ut ex n. 1. & 3. hujus c. ostensum est, nulla Fides Implicite supplere possit Fidem Explicite ad hunc effectum necessitate Medii requisitam, 2. de Fide sit nullam notitiam, vel scientiam Naturalem ex metaphysica Connectione, vel ex Fide divina Acquisita provenientem sufficere ad intentum. Aliter Philosophus Ethnicus, qui Naturali lumine scit Deum esse unum, consequenterque eum esse perfectissimum, ac amabilissimum in se, & suarum creaturarum maxime rationalium providentissimum remuneratorem possit istum amorem non solum amore Naturali, sed etiam Supernaturali, ut oportet, & iustificari, & sine Fide placere Deo, & ad gloriam ejus consorti-

um pervenire contra Apostoli, & Tridentini doctrinam.

V. Sicut igitur ad Justificationem non sufficit Fides Implicite omnium illarum veritatum, & nec saltem sufficit Fides Explicite Dei remuneratoris cum Implicite de Deo Existente habita per Actum: Credo Deum esse Remuneratorem, & omne, quod credit Ecclesia Cat. vel viciverba non sufficit Fides Explicite Dei Existens cum Fide Implicite Dei Remuneratoris habita per Actum Fidei: Credo Deum existeret, & omne, quod credit Ca. Ecclesia, quia 2. Sed absolute uti deum uti, necesse est Medii requiritur Fides Explicite tum Dei Existentis, tum insuper Dei Remuneratoris, ita etiam ad eandem Justificationem non sufficit predicta Fides Explicite Dei Existentis, & Remuneratoris cum Implicite Dei v. g. Amabilissimi, Fidelissimi, Justificatoriis per Christum, aliorumque, de quorum Supernaturali Fide pendet Actus Spei, Charitatis, Contritionis ec. Sed absolute necessitate Medii requiritur Fides Explicite tum harum, tum illarum veritatum. Cum nulla unquam ascendat, sit sufficiens disparitas. Hinc merito P. Antonianus Th. Spei de Fide scil. 2. n. 3. ait, „ Ad Fidem non sufficit quod veracitas divina solo lumine Naturali certo, & evidente cognoscatur per argumenta Naturalia, quibus certo, & evidenter cognoscitur Deum esse ens semine perfectum, idcirco semine sapientem, & Bonum, prout deo veracem, sed necesse est, ut veracitas divina aliorum modo quam per scientificum Naturalem cognoscatur, & eique adhaeramus (per Actum Fidei Explicite de ea) auxilio gratie elevantis, & adjuvantis Intellectum ad apprehendendum, sicut oportet, summam bonitatem, & sapientiam Dei revelantis. Quod totum, ut ex se patet, & que militat in Fidelitate, Amabilitate, Misericordia, Justitia divinis ec. “ Et certe si conclusio, seu assensus aliquid veritatis deducit, ex duabus premissa creditur per Actum Fidei divine Supernaturalis non est Actus Fidei divine Supernaturalis, sed tantum assensus Theologicus Naturalis, & non potius scientificus Naturalis assensus a Fideli præstitus v. g. divine Amabilitati per Actum Fidei divine Supernaturalis, quod creditur Deum esse? Et quomodo poterit ipsa Amabilitas divina voluntariè propiata per Actum mere Naturalem allicere ad amorem Dei Supernaturalem?

VI. Neque per id, quod Apostolus hic expressis his duabus præciderit ab aliis veritatibus, eas excludit juxta regulam TT. in de Gratia p. 3. l. 8. cap. 21. num. 13. ab Eximio D. allatum, videlicet „ Hujusmodi affirmationes, que in Scriptura absolute profertur positivas una conditione necessaria, non excludunt reliquas, sed potius istæ semper subintelliguntur “. Cum. I. ad credendum, has ipsas dum necesse sit credere etiam eundem Infallibilem, in dicendo, & Fidelem in promittendo, &

præterea tunc revera per S. C. R. Ecclesiam nobis revelasse, & promissæ omne id, quod nobis (ad Supernaturalem gratie ordinem non elevando) benignissime revelavit, ac promissit. Unde P. Picoler, in Th. Polemica p. 2. in Prolegom. num. 2. recte ait, „ Ex omnibus autem veritatibus principalissimum Objeetum, quod credi debet, est ipse Deus, Specialiter quod Existat, & Remunerator sit. Hebr. 11. Objeetum Formale, seu Motivum est Deus summe verax, & veraxim, adeoque duo includit: 1. Veritatem Dei infinitam, dum nempe Deus apprehenditur ut infallibilis in cognoscendo, & loquendo, ita ut nec falli, nec fallere possit. 2. Revelationem &c. Nam Auctoritas, seu veracitas Dei nude spectata non potest nobis esse ratio, & Motivum sufficiens ad credendum hoc potius quam illud &c. “ Et cum 2. Plures TT. cum D. Thoma ex doctrina ejusdem Apostoli probent quod etiam ad Justificationem post Evangelii promulgationem requiritur Fides Explicite Trinitatis, & Incarnationis. Verum enim vero, ut ut res se coram Deo habeat, verissimum est maxime post condemnationem Prop. Non est illicitum in Sacramentis conferendis &c. nos esse in certissima gravi necessitate ac obligatione credendi Fidei divine Explicite in nostro casu omnia illa Mytheria & veritates, que DD. probabiliter nos docent esse necessaria necessitate Medii ad nos reddendos habiles ad concipiendum Supernaturalem Actus Spei, Contritionis, vel Attritionis. Quis obligatio provenit ex præceptis divinis gravissimis non exponendū temere Sacramenta periculo nullitatis, & ponendū omne id, quod prudenter creditur necessitate Medii necessarium ad revera obtinendum nostram eternam salutem. Uade inseritur quædam Jose obstrudatur imperitis Formalis horum Actuum vel certo deficientes, vel dubia sufficientia, obtentu, quod hæc contineant principalia Mytheria Fidei. Perinde ac si per id quod sint, vel non sint principalia ad Justificationem concurrere debeant.

C A P U T II.

Notantur que sentiant TT. circa Formalia Spei, Charitatis, Contritionis & Attritionis Motiva.

I. Et quidem circa Motivum Spei Reiffensivæ duæ de Spe q. 1. cap. 2. num. 6. ait, Objeetum Formale Spei Theologicæ est ipsa mens Dei, quatenus nobis bonæ est. Ita Doct. Subtilis 2. dist. 2. quæst. un. Tannerus rit. 2. citans D. Thomam, Suarez, & alios. Quamvis nonnulli dissentiant, & præferunt illi, qui tenent, quod Objeetum Formale Spei, seu Mo-

tivum sperandi sit summa & infinita Dei promittentis Fidelitas, qui quod promissit, potest præstare, quia Omnipotens est, vel præstare, quia Bonissimus est, & certissime præstaturus est, quia Fidelissimus est. Quod confirmat P. Lacroix lib. 2. num. 220. dicens: „ Cum Spes includat duos Actus, unum desiderii, alium confidentiam, ideo habet duplex Motivum; nam Motivum respectu desiderii est Bonitas Dei in quantum illa nos potest in æternum reddere beatos; Motivum autem respectu confidentiam sunt perfectiones (Fidelitas scil. Omnipotentia, & Misericordia) Dei, qui propter Merita Christi nobis eam beatitudinem promissit, si faciamus, quod in nobis est “. II. Circa Motivum Charitatis, & Contritionis perfectæ, dum Theologi cum D. Thoma nos docent, quod Motivum Charitatis, & Contritionis est divina Bonitas per se Amabilissima, non intelligunt, nec nobis significare volunt, ut plures perperam putant, per illud vocabulum solum divinam Bonitatem, ut est quoddam Speciale Attributum ab aliis distinctum, ac importans summam perfectionem in operando, cum hoc modo illa non sit adequata ratio dilectionis, ut animadvertit P. Suarez tr. de Charitate disp. 2. sect. 1. num. 7. & seqq. sed nobis significare volunt divinam Bonitatem uti cumulum infinitum omnis generis perfectionum, sive, ut ait idem D. Eximius, „ Absolutam perfectionem in omni genere excellentiam, sive absolutam excellentiam in omni genere perfectionis. Et hoc modo, ait, est ratio Formalis Charitatis propria, & Specialis &c. “ Ulterius circa Supernaturalitatem ejusmodi Motivi scil. divine Bonitatis addit hic gravissimus T. dicens „ Homo ex Naturali inclinatione fertur in Deum, ut est quoddam bonum Naturæ summe amabile: huc autem inclinationem addit per Charitatem alia superioris ordinis &c. Nam licet quicquid est in Deo superet omnem Naturam creatam, & sic posse dici Supernaturalem, tamen Deus sub quadam ratione habet necessariam connexionem cum Natura hominis sub ratione proportionati Principii, & Finitis, & hoc modo dicitur bonum Naturale, seu accommodatum Naturæ, & tamen ultra hoc est in Deo infinita quadam bonitas excessiva, qua cum Natura hominis ut sic nullam habeat connexionem, quia ut sic nihil communicat illi Naturæ, neque est Principium ejus, & hoc modo Deus est bonum superans omnem Naturam. Deus igitur aliam conjunctionem, & communicationem habet cum Natura, ut tantum dat illi esse Naturale, aliam vero, ut dat illi esse Supernaturale, & propriam participationem suæ Beatitudinis, secundum diversas rationes habet diversam rationem Objei.

III. Circa perfectionem Amoris, Charitatis, & Contritionis P. Antonianus tr. de Charit. p. 2. cap. 2. num. 2. ait cum ceteris TT. „ De-

bet esse appetitio summus in adhesionem, ita ut Deum plus amemus quam nos ipsos, & Creaturas omnes, malimulque privari omnino bono creato, & pati quodvis malum, quam Deum offendere saltem graviter. Constat 1. Ex PP. ac TT. & totius Ecclesie consensu. 2. Ex his verbis precepti, *Ex toto corde, & in tota anima tua, & in tota mente* etc. Quia hunc amorem exigit summus ac infinitus excellens bonitatis divine ac infiniti in seipso debet esse efficacis & universalis in suis effectibus, hoc est debet ut voluntatem suam ac disponere, ut semper sit parata ad observanda omnia precepta, & evitandum omnem peccatum saltem mortale. Nam amor ille non est solum contentiatis de divinis perfectionibus, sed est etiam amor seu affectus voluntatis efficacis, efficaciter movens ad faciendam ea, quae Deo placent, & ipse exigit saltem graviter, & ad vitanda ea, quae ei displicent: amor enim, qui praecipitur, est amor ex toto corde, & ex tota anima, & ex tota fortitudine, ut habetur Deuter. 9. qui sane amor est efficacissimus.

IV. Circa productionem huius amoris lib. 2. num. 152. notat P. Lacroix, Quod hic amor Dei perfectus non excludit imperfectum, sed ab hoc incipit, & ab eodem communitur adjuvatur: hinc modus ille (ceteroquin imperitium nimium plausibilis) eliciendi amorem Dei: Non ama te, o Deus, quia me creasti, quia tuis mihi celum dare, sed pure ideo, quia es propter te inanis dignus amari, ordinarie non est faciendus, sed potius elici debet: A no te, o Deus, quia me creasti, quia viam mihi celum dare, sed magis ideo, quia tu ipse propter te es omni amore dignus etc. Et ideo etiam Innoc. XI. inter Prop. Episc. Camerac. per quas videtur Spes excludi a perfecto amore, damnavit etiam seq. 2. "Datur Habitabilis Status amoris Dei, qui est charitas pura, & sine ulla admixtione Motivi proprii interesse etc. II. In statu vita Contemplativa, sicut unitivo amittitur omne Motivum interesse timoris, & Spei etc." Circa hoc ipsum notari potest tandem illud Augustini lib. 10. de Trinit. cap. 11. scilicet, "Cuius rei adipiscenda Spes quisque non gerit, aut repudiat amat, aut omnino non amat, quamvis quam pulchra sit, videat". Et illud etiam Div. Thomae 1. 2. quest. 42. art. 7. "Postquam ab ipso (ea quo, ait, spectamus mala) jam incipit sperari bona, tunc incipit amari etc. Ex hoc enim quod pro aliquem speramus nobis posse provenire bona, movetur in ipsum, sicut in bonum nostrum, & sic incipimus ipsum amare". Et 2. 2. quest. 26. artic. 2. "Quod unicuique erit Deus tota ratio diligendi eo, quod Deus est totum hominis bonum. Dato enim per impossibile, quod Deus non esset hominis bonum, non esset ratio diligendi". Unde fortan sequitur quod, ut ait P. Voit, "A-

ctus charitatis non quidem necessario excludit amorem concupiscentiae ab eodem Potentia, vel Actu; nam potest amor concupiscentiae imitari amorem benevolentiae, & amor benevolentiae concupiscentiam ordinare ad bonum Dei. Nec Actus Charitatis necessario includit amorem concupiscentiae, cum possit praecedere ab illo, vel excludere eum saltem in casu raro".

V. Circa Attritionem Episcopus Ligorius in cit. Opere, Homo Apost. cit. lib. ait, "Non fieri Actum Attritionis, si quis diceret: Je pœniteri peccati commissi, quia merui infernum, sed opus habet, ut dicat, Je pœniteri offensisse Deum propter quod merui infernum". Et tr. 16. de Sac. Penit. (cap. 6. num. 117. & in Append. mon. 4. ad Confess. §. 1. num. 26. addit, "Advertendum, per peccatos esse Penitentes praesertim rudes, qui praesepo Actus Doloris ad continentiam accedunt. Nonnulli Dolens ad continentiam accedunt, si demerant huiusmodi Penitentes sequenti modo interrogant: *Estis, Pœnitentia ex corde dicitur de his? Te pœnitentia ex corde dicitur de nullo alio verbo interposito Absolutionem eius clarificantur. Aliud sane est bonorum Confessarium institutum: hi enim in primis elaborant, ut Penitentes... verum dolorem, & detestationem peccatorum concipiant. Et prius per Attritionis Actum eos preparant etc. Non praetermittat (Confessarius) disporre quemlibet ad Actum doloris suggerendo ipsi Motiva, tam Attritionis, quam Contritionis... dum illi Actus doloris, quos eliciunt rudes sine Motivis parum aut nihil valent". Et P. Lacroix lib. 6. p. 2. num. 82. inquit, "Cum difficile sit contreri pure ex Motivo Bonitatis Dei in praxi non expedit excludere alia Motiva v. g. dicendo: Doleo non quia amisi praemia, vel merui poenas apud Deum, sed pure quia Deus summe Bone displicens etc. Communitur enim solum est praesertim in hominibus nondum perfectis: Itaque jvari debet voluntas ex omnibus Motivis v. g. hoc modo: Doleo non tantum quia per peccata demerui poenas apud Deum etc. Faxit Deus ne speciosa illa quidem Formula (Deus meus, dolo, quod te offenderim, non quia amisi caelestia praemia, vel merui aeternas poenas, sed pure ideo, quia te amo, quia dignus es, qui amaris, vellem potius milles mori, quam te amplius offendere) sit plerisque ea nimis confidenter utentibus tantummodo quadam inutilis verborum officiosorum textura, quascum Deo, quem graviter offenderant, oretenus adloquantur".*

VI. Tandem ad intentum etiam notari potest illud D. Angelici, quod lib. 2. quest. 12. art. 25. dicentibus de ratione illa docendi, per quem ex doctrina ceteroquin vera non leve spirituale animarum detrimentum in audientibus sequi possit et id, quod cum docens, Confiteor & inordinate praesertim (vel non praesertim) majora minoribus praepo- nit contra id, quod

quod Gregorius dixit in Pastoral: Sic laudanda sunt bona summa, ne despiciantur ultima: Sic nutrienda sunt bona ultima, ne diam sufficientia credantur, nequaquam tendatur ad summam". Ubi Sapientissimus ac prudentissimus Magister probare non videtur inconfutatum agendi rationem tum illorum, qui perfectam Contritionem commendantes ita cum extollunt, ut Penitentes disuadant a conatu eliciendi etiam Attritionem, tum eorum, qui & contra ita Attritionem inculant, ut eisdem a diligentia conandi etiam aequae etiam ad perfectam Contritionem retrahere videantur, perinde ac tutius, consultiusque non sit Penitentes ad Sacramentalem Absolutionem per iteratos utriusque doloris Actus dispo- Ex qua perniciossissima agendi ratione provenit, ut a pluribus nunquam vere eliciantur neque nobilior Contritionis, neque saltem minus nobilis Attritionis Actus. Dum miserandi Penitentes sic instruitur se cum nulla ratione elicere velle profectionem suam illo: Non me pœnitentia te offendit ob timorem inferni etc. Neque illum (Contritionis scilicet Actum) dum necessariam, operosamque cooperationem, & competentes conatus non adpugnant, ut ab ipsis concipiatur Actus ille, qui quo nobilior est, eo rarius ac difficilior, ut oportet concipiatur, proindeque infelices, dum nunquam justificantur, ad inferna misere detruduntur.

C A P U T I I I.

Quanam Objecta debeant Explicite ac Formaliter credi in ordine ad postea concipiendum Supernaturales Spem, Charitatem, Contritionem, & Attritionem.

I. P. Lacroix lib. 2. num. 18. ad questionem 2. An, & quorum Objectorum Fides Explicite requiritur ad Justificationem? Respondet: Non potest ita facile definiti. Attamen tum ibi, tum in antec. num. 17. (ad quem videtur Lacroix) & n. 19. probat rationibus, & auctoritate multorum DD. quod requiritur Fides Explicite de seqq. Myseris, quae enumerat num. 3. dicens: 1. Deum esse qui gubernat omnia. 2. Deum esse remuneratorem bonorum & punitorum malorum. 3. Animas esse immortales. 4. Gratiam esse necessariam ad salutem. 5. Deum esse Unum in essentia, & Trinum in personis, Patrem, Filium, & Spiritum Sanctum. 6. Secundam Personam, quae dicitur Christus, esse pro nobis factam nobis couerteri per Sacramenta ab ipso instituta. 7. Deum esse inanis sapientem, & veracem, ideoque non posse in eo, quod dicit, falli, aut fallere; item promissis nobis aeternam Beatitudinem, ac Media ad illam obtinendam necessaria, & esse infinite fidelem, ac potentem servare sua promissa. Item esse inanis bonum propter se dignum amari, & non

offendi. 9. Deum esse finem ultimum rerum omnium. Et num. 152. ex hincem Objectis composuit Formulam Actus Fidei, sicut per id tempus ex eisdem fere iam coordinavit P. Antoinius in Th. Mor. de Fide c. 2. q. 4. II. Hicse contradicit quidam Adversarius, Amicus tamen meus dicens, in symbolo Apostolorum continetur quidquid necessarium credendum est Explicite ad Justificationem adulti. Atqui multa ex istis Objectis in ipso non continentur Explicite. Ergo ad Justificationem adulti non est necesse ea credere Explicite, uti voluit PP. Lacroix, & Antoinius cum illis AA. "Verum enim vero facile respondemus neg. majorem cum sapientissimis Cardinali de Lugo, & Benedicto Papa XIV. Quorum primus distinguit 12. de Fide Sect. 4. n. 64. ait, "In symbolo ea potissimum dicunt (Doctores) posita esse, quorum Fides magis intendebatur propter notitiam, quam propter debentur operandi; ea autem quae propter notitiam Christianae doctrinae quasi intellectuales desiderabantur, continentur, quantum sufficit, in dicto symbolo. Nempe Unitas Dei, & Omnipotentia etc. Et Sect. 6. n. 151. addit, "Inferat ex eodem divi- no precepto provenire obligationem sciendi, & credendi Explicite non solum ea, quae in symbolo continentur, sed etiam Baptisum, Sacramentum Penitentiae, Decalogum, & si qua sunt aliqua". Et secundum in de Fests D. N. J. Christi lib. 1. c. 8. n. 7. inquit, "Si animad- vertimus non omnes Fidei Articulis in symbolo Patres voluisse conicere, sed vel potiores, vel eos, de quibus per ea tempora aliqua esset coorta controversia". Fallum ergo est quod illa in nostro casu non sint Explicite credenda ex eo scilicet quod non continentur in symbolo.

III. Merito igitur P. Lacroix in primis lib. 6. p. 2. num. 182. ait, "Ante omnia tenetur Confessari omnes accuratissime scire in praxi, quomodo ex propriis Motivis eliciendi sunt Actus Fidei, Spei, Charitatis, & Contritionis; debent enim sapissime praere in illos Actus". Secundo lib. 2. num. 10. inquit, "Quidam animarum Curatores hic parum operis ponunt, & putant satis esse, si interrogaverint, Numquid credis omnia etc. Alii putant se solum scilicet, si Mytheria credenda ordine proposuerint, et verbo addiderint, Nunquid hoc credis, quia Deus dixit? Rudes sic instruiti nunquam credent, licet milles dicant, credo, & insuper recitent omnia symbola Fidei". Et tandem cit. lib. num. 26. concludit dicens, "Ex haedens dicitis inferuntur sequentia: Quam gravis sit obligatio illorum, qui curam Animarum habent, ut sibi commissos bene instruant in Fide, utpote a qua veluti a Principio primo pendet etc. 2. Quam prudenter etiam faciant illi, qui sine obligatione regunt animas, si modum exereendi virtutes Theologicas bene doceant, earumque exercitium frequenter commendent, longe plus proderit per medium qua-

drantem Actus Fidei, Spei, & Charitatis eluculisse, quam per dies multos se afflixisse ciliciis, vel jejunis; aut vacasse aliis suis devotiunculis. 3. Quam quisque pro se sollicitus esse debet, ut in his quoque frequenter se occupet partim, ut assuecat, &c. partim quia sunt regula animae, & perfectio omnium agendorum, & patientiorum pro vita aeterna. Quam quidem sollicitudinem iterandi sapienter in Actus Formales ac explicitos Fidelis non emphatice inculcat D. Augustinus serm. 38. alias hom. 42. de symb. dicens: „ Ne dicas dixi hodie . . . sine divitia tuae (ejusmodi Actum Fidei repetitiones,) sine quotidiana ista quodammodo indumenta mentis tuae. Nunquid non surgis, vestis te? Sic etiam commemorando symbolum tuum, vesti animam tuam, ne forte eam demadat oblivio, & remaneas nudus. . . ipsa Fides & unio est, & lorica “. . .

C A P U T I V.

Proposuntur tandem formulae selectiores, & in ordine ad justificationem tiores tum Actuum Fidei, & Spei ad Contritionem, & Charitatem, tum etiam Charitatis ipsius tum maxime Contritionis, & Attritionis ad Absolutionem praevidendum.

Actus Fidei.

I. Deus meus, quia Tu, qui es Infallibilis veritas falli, & fallere necia per S. C. R. Ecclesiam a Te, ne erret, edocui me. Credo quod Tu ab aeterno existis, & quod nos redituros in aeternum conservabis. Credo quod sis bonorum aeterna Beatitudo remunerator, & malorum aeterna poenis punitor. Credo quod Tu propter infinitas tuas perfectiones sis in Te ipso Amabilissimus, & ut pote nostra Supernaturali Beatitudo nobis Desiderabilissimus, quod sis Unus Deus in Tribus Personis distinctis, Pater, Filius, & Spiritus S. Et quod Filius pro nobis ex Maria Virgine homo factus mortuus sit, & resurrexerit, sicut in caelo, & in Sanctissima Eucharistia; Et quod per ejus Merita, & tuam infinitam Misericordiam omnibus, qui tua Gratia adiuti fuerint, quod in ipsis est, promiseris Beatitudinem aeternam, peccatorum veniam, ac Media ad haec obtinenda necessaria; & quod tuam Gratiam communices cuicumque Sacramenta digne suscipit. Credo quod sis Fidelissimus, Potentissimus, & Misericordiosissimus, ut sis pro-

missis, & Sapientissimus ac Veracissimus, proindeque summa auctoritatis, & quod eidem S. Ecclesiae haec, aliaque, quae ipsa nobis credenda proponit, revelaveris. Ideoque ea omnia iterum atque iterum firmissime credo.

Actus Spei.

II. Deus meus, quia Tu es meum summum Bonum desiderabilissimum ac unica Beatitudo, ego Te vehementer in caelesti gloria fruendum desidero. Et insuper firmiter spero infirmum tuam veniam peccatorum meorum, ac Medis ad haec obtinenda necessariis, me hanc ipsam caelestem gloriam a Te consecuturum esse; quia Tu, qui es Potentissimus, Misericordiosissimus, ac in promissis, ut haec nobis praestes, Fidelissimus, haec omnia per Merita Filii tui, & tuam Misericordiam promissisti iis, qui tua gratia adiuti fuerint, quod in ipsis est, ut ego eadem adjutus facere propono.

Actus Charitatis.

III. Deus meus, quia Tu sic me amas, ut me creaveris, redemeris, ac innumeris aliis beneficiis cumulaveris, & maxime, immo unico, quia Tu propter infinitas tuas perfectiones es Amabilissimus, ego Te ex toto corde meo super omnia diligo, & ob Tuam amorem amo etiam Proximum meam, sicut me ipsum.

Actus Contritionis.

IV. Deus meus, quia Tu propter infinitas tuas perfectiones es Amabilissimus, ego Te ex toto corde meo super omnia diligo, & ideo me vehementer poenitet peccatorum meorum, quibus Te offendi, firmissime proponens tua gratia adjutus me amplius Te non offensurum.

Actus Attritionis, & Contritionis.

V. Deus meus, me vehementer poenitet Te offendisse tot meis peccatis tum ob timorem aeternorum suppliciorum, quae meriti, tum ob peccati turpitudinem, & aeternae Beatitudinis missionem, quas incurri; tum maxime, quia Te jam ex toto corde meo super omnia diligo, & quia Tu propter infinitas tuas perfectiones es super omnia Amabilissimus; firmissime proponens tua gratia adjutus me amplius Te non offensurum.

PENITENTIA JUSTIFICANS.

Quaeritur: Utrum sit prudenter existimanda sufficiens ad Sacramentalem Absolutionem Penitentia illa, quae consistit in efficiendo unum Dolorem Actum (quod vulgo dicitur facere Actum Contritionis) idest, in ponendo semel, vel iterum aliqualem conatum ad efficiendum ejusmodi Actum?

D I S S E R T A T I O I.

Afferitur Auctoritas, quae nos dubitare facit: An Penitens ponens unice vel fere unice unum, vel duos conatus ad concipiendum Contritionem praefundendus sit habere sufficientem dolorem ad Sacramentalem Absolutionem.

C A P U T P R I M U M.

Auctoritas Scripturarum, Patrum, Tridentini, & Catechismi Romani.

I. Scripturae, dum nos ad peccatorum penitendum hortantur, ajunt Deuter. cap. 2. „ Cum quaesieris Dominum, invenies eum, si tamen toto corde quaesieris eum, & tota tribulatione animae tuae “. . . Sicut quae concepit, cum appropinquaverit ad partum, dolens clamat in doloribus suis, sic facti sumus (per Penitentiam explicat Angelicus 3. par. quest. 85. art. 5.) „ concepimus, & quasi parturivimus, & peperimus Spiritum salutis (idest, Penitentiam Salutarem, ut per praemissa patet, adjungit huiusmodi S. Doctor) “. Et cap. 59. pergit Propheta dicens „ Rugiemus quasi ursum, & quasi columbam meditantes genemus “. Jer. c. 6. & 2. „ Luctum Unigeniti fac tibi plangulum amarum. Poenae tibi amaritudines, & dirige cor tuum in viam rectam “. Mich. cap. 4. Dole, & satage, Filia Sion, quasi parturientis “. Ezech. cap. 18. Facite vobis cor novum, & Spiritum novum “. Joel. c. 2. „ Convertimini ad me in toto corde vestro, in jejuniis, & in fletu, & in planctu, & scindite corda vestra “. Psal. 79. „ Cibabis nos pane lacrymarum, & porum dabis nobis in lacrymis, in mensura “. Ecclesiast. cap. 4. „ Pro justitia agoizate pro anima tua, & usque ad mortem certa pro justitia “. Matth. cap. 7. „ Quam angusta por-

ta, & ardua via est, quae ducit ad vitam, & pauci sunt qui inveniunt eam! “. Ipse autem dicit ad illos contentatè intrare per angustam portam (2). Quia multi dico vobis, querebant intrare, & non poterunt: quia, ait P. Segneri, ipsi contenti erant mediocri diligentia, & ut intrarent, major requiritur, nam Regnum Caelorum vim patitur, & violenti rapiunt illud “. II. Sancti Patres dicunt, prout sequitur. S. Ambrosius l. 2. de Poenit. cap. 10. ait „ Facilius inveni, qui innocentiam fervaverit, quam qui congrue egerint Penitentiam “. Origenes hom. 2. in Levit. „ Est adhuc licet dura, & laboriosa per Penitentiam remissio peccatorum, cum lavat peccator in lacrymis stratum suum, & sunt ei lacrymae sive panes die ac nocte, & cum non erubescit Sacerdoti Domini indicare peccatum suum “. S. Joan. Chrysost. lib. 2. De Contr. cordis ait „ Oportet nos semper non solum scire exomologem, & confiteri, quia in nobis multa delicta sunt, verum, & unumquodque peccatum & majus & minus quasi in libro, ita in corde nostro habere descriptum, idque frequentius recognoscere, atque ante oculos ponere, & tanquam haec non permissa lugere “. S. Hilarius ad Psalm. 118. inquit „ Haec Penitentiae vox est lacrymis orare, lacrymis ingemiscere &c. Haec venia peccati est fonte fletuum flere, & largo lacrymarum imbore madescere “. D. Augustinus hom. 25. ait „ Non sufficit mores in melius mutare, & a factis malis recedere, nisi etiam de his, quae facta sunt, satisfiat Deo per Penitentiam dolo-

(1) Angusta porta. Penitentia est, Interpretatur doct. P. Barradius. (2) In Graeco pro contendit legitur, ageretur, quod sicut interpretatur A Lapide vult dicitur

re „ Agonizate, & quasi in agone, & agonia contendite, extremasque vires veluti agonizantes exerceite “. . .